

## POSTANOWIENIE

9 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 9 sierpnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.H.

przeciwko Bank AG w W.

o zapłatę i ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Bank AG w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 3 lutego 2023 r., V ACa 379/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego pozwaną, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

## UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją

w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca Bank AG w W. powołała się na potrzebę wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 22<sup>1</sup> w związku z art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c. w zakresie możliwości przyznania kredytobiorcy statusu konsumenta i powoływania się przez niego na ochronę wynikającą z art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c.; art. 385<sup>1</sup> § 1, 3 i 4 k.c. w zakresie możliwości uznania za indywidualnie uzgodnione takiego postanowienia umownego, którego treść nie została ustalona w wyniku negocjacji między konsumentem i przedsiębiorcą i przyjęcia, że konsument zaakceptował jego treść w postaci zaproponowanej przez przedsiębiorcę; art. 385<sup>1</sup> § 1 i 2 w związku z art. 58 § 1 i 3 oraz z art. 358 § 1 i 2 k.c. w zakresie możliwości stwierdzenia przez sąd nieuczciwości tylko niektórych elementów warunku umownego w postaci klauzuli indeksacyjnej i zastąpienia go innym sposobem określenia kursu waluty obcej wynikającym z przepisów prawa lub zwyczajów.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje, by istniała potrzeba wykładni wskazanych przepisów. Podniesione przez skarżącą kwestie koncentrowały się wokół abuzywności postanowień umowy kredytu powiązanej z walutą obcą i skutków tej abuzywności. Problematyka ta nie

stanowi *novum* i była wielokrotnie podejmowana w nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego w odniesieniu do zbliżonych treścią umów kredytowych.

W judykaturze tej wyjaśniono w szczególności, że status konsumenta należy ustalać na podstawie kryterium funkcjonalnego, sprowadzającego się do oceny, czy stosunek umowny wpisuje się w ramy działalności niezwiązanej z wykonywaniem zawodu (handlu, przedsiębiorstwa) (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2024 r., I CSK 867/23). W wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 8 czerwca 2023 r., C-570/21, ECLI:EU:C:2023:456, stwierdzono ponadto, że konsumentem w rozumieniu dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. WE L 95, s. 29) jest osoba, która zawarła umowę kredytu do użytku częściowo związanego z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, a w części niezwiązanego z tą działalnością, jeżeli cel działalności gospodarczej lub zawodowej nie jest dominujący w ogólnym kontekście tej umowy. Sposób aplikacji tych reguł w konkretnych sprawach należy do kompetencji sądów *meriti* i nie może być co do zasady rozpatrywany w kontekście przyczyn kasacyjnych, o których mowa w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c. Uzupełniając należało zauważyć, że - jak wynikało z wiążących Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych – *in casu* w lokalu zakupionym ze środków uzyskanych z kredytu nie prowadzono nigdy działalności gospodarczej.

Obecnie nie ma już wątpliwości, że postanowienia umowy (regulaminu) określające zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu, pozwalające bankowi swobodnie kształtować kurs waluty obcej, z którą związane jest saldo kredytu, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22 i powołane tam orzecznictwo). Niedozwolone postanowienie umowne (art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następczo świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną. Nie budzi też wątpliwości, że stwierdzenie niedozwolonego charakteru postanowienia w umowie kredytu może uzasadniać uznanie umowy za nieważną (zob. np. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r. -

zasada prawna - III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021, nr 6, poz. 40; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22 i z dnia 9 września 2022 r., II CSKP 794/22; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2021 r., III CZP 41/20 i z dnia 27 kwietnia 2023 r., I CSK 3629/22; por. również wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 r., C-260/18, *Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG*, ECLI:EU:C:2019:819 i z dnia 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, *I.W., R.W. przeciwko Bank BPH S.A.*, ECLI:EU:C:2021:341).

W judykaturze wielokrotnie rozważano również przesłanki, które muszą być spełnione dla ewentualnego zastąpienia niedozwolonego postanowienia umownego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2023 r., II CSKP 303/22 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2022 r., I CSK 1669/22 oraz powołane tam dalsze orzecznictwo), jak również warunki, które pozwalają uznać, że konkretne postanowienie umowne zostało uzgodnione indywidualnie w rozumieniu art. 385<sup>1</sup> § 1 i 3 k.c. (por. np. wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2023 r., II CSKP 1027/22, w którym stwierdzono, że dokonanie przez konsumenta wyboru między różnego rodzaju umowami oferowanymi przez bank nie stanowi formy indywidualnego uzgodnienia postanowień umownych w rozumieniu art. 385<sup>1</sup> § 3 k.c., nie świadczy bowiem o rzeczywistym wpływie konsumenta na treść postanowień umowy, którą wiąże się z bankiem).

W tym stanie rzeczy należało uznać, że wywody wniosku – w zestawieniu z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego i judykaturą Trybunału Sprawiedliwości – nie ujawniały potrzeby dalszych wypowiedzi Sądu Najwyższego w objętej nimi materii, z uwzględnieniem publicznoprawnych, ponadindywidualnych zadań skargi kasacyjnej.

Należało zatem odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2, art. 98 § 1-1<sup>1</sup>, art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(K.G.)

[ms]